

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-24

Vår referens

Amal Aziz

Strateg

amal.aziz@malm.se

Remiss Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss Svar senast 24 juni KN-2025-2135

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott, utan eget ställningstagande, har lagt fram ett förslag om kraftsamlande insatser med målet att minska andelen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Förslaget fokuserar på förebyggande arbete och utgår från statistik som visar att Malmö har en högre UVAS-andel (9,5 %) än riksgenomsnittet (6,8 %). Insatserna föreslås genomföras på delområdesnivå med särskilt fokus på socioekonomiskt utsatta områden.

En styrgrupp och arbetsgrupp föreslås etableras med representanter från berörda förvaltningar för att planera och godkänna insatser. Förslaget innehåller även ett antal kriterier för fördelning av medel till de ansvariga nämnderna. Kulturförvaltningen ställer sig positiv till satsningen, särskilt möjligheten att förstärka eller utöka Allaktivitetshus och Kulturskolans verksamhet i utsatta områden.

Kulturförvaltningen efterfrågar dock långsiktig finansiering, tydligare definitioner och enklare ansökningsprocesser. Kulturförvaltningen föreslår även att satsningen samordnas med andra pågående insatser som *Lokal utveckling* och *Universell prevention* för att undvika dubbelarbete och förbättra samarbetet över förvaltningsgränser. SBUM föreslås som en lämplig styrgrupp. Sammanfattningsvis stödjer Kulturförvaltningen förslaget men efterlyser större tydlighet, samordning och långsiktighet.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

- Kulturnämnden godkänner yttrandet och översänder yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Remiss Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss
- Yttrande - Remiss Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss

Beslutsplanering

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2025-05-27

Kulturnämndens arbetsutskott 2025-06-04

Kulturnämnden 2025-06-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har återkommit med ett förslag kring det fortsatta arbetet med kraftsamlande insatser. Förslaget skickas ut på remiss till berörda nämnder för ställningstagande och synpunkter.

I förslaget har stadskontoret valt att definiera följande målsättning: att genom förebyggande insatser öka ungas möjligheter till arbete eller studier efter årskurs 9. Baserat på statistik från 2023 har Malmö en högre andel av unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) jämfört med riksgenomsnittet. (I Malmö uppgår andelen unga som varken arbetar eller studerar till cirka 9,5 procent av befolkningen i åldern 16–29 år, medan riksgenomsnittet ligger på omkring 6,8 procent.) Stadskontoret har även tagit fram ett kompletterande index. Det nya indexet är inspirerat av det uppdrag regeringen gav SCB och Boverket (2023), i vilket myndigheterna ska identifiera geografiska områden där utanförskapet bedöms vara särskilt stort, och som har särskilda behov när det gäller insatser från det offentliga.

Stadskontorets index består av fyra variabler:

andel av de som går ut nionde klass utan behörighet till yrkesprogram

andel 0–18-åringar som är trångbodda enligt Boverkets definition

andel av befolkningen 20–64 år som har ekonomiskt bistånd

andel 0–18-åringar som bor i hushåll med låg inkomststandard

Stadskontorets förslag förordar att de kraftsamlande insatserna genomförs på delområdesnivå och har initialt definierat några men föreslår att slutgiltiga delområden

väljs ut i styrgruppen för kraftsamlande insatser, utifrån verksamheternas statistik och kunskap, om området och deras pågående arbete.

Delområdena som pekas ut i det inledande skedet är:

- Augustenborg, Heleneholm och Södra Sofielund
- Gullviksborg och Herrmodsdal
- Herrgården, Kryddgården, Persborg, Törnrosen och Örtagården
- Holma
- Katrinelund

Utöver definitionen av målsättningen, statistiska mätmetoder och geografiska områden föreslås även ansvariga nämnder samt en arbetsprocess och organisering av arbetet. Enligt förslaget innebär organisering av arbetet inrättande av en styrgrupp och arbetsgrupp med representanter från berörda förvaltningar.

Styrgruppsrepresentanterna föreslås ha ”tydligt beslutsmandat åt sin nämnd och dess förvaltning”. Styrgruppen ska godkänna förslag från arbetsgruppen att gå vidare till kommunstyrelsen som beslutar om fördelning av ekonomiska medel. Representanter i arbetsgruppen föreslås, även de komma, från berörda förvaltningar med uppdrag att, efter föreslagen arbetsprocess, ta fram förslag till insats. Arbetsgruppens förslag ska i sin tur tas fram efter en kartläggning och innehålla målformulering och prioritering, en kostnadsberäkning och resursplanering baserad på bedömning av förvaltningarna budgetamar, insatsernas relevans för förvaltningens uppdrag, samt förväntad nytta för förvaltningen.

Stadskontorets förslag innehåller, utöver ovan, även att ett antal kriterier för fördelning av medel där man förordar att minst två aktörer ska planera och genomföra insatserna samt ytterligare kriterier. De föreslagna kriterierna föreslås gälla med undantag för år 2025 där redan befintliga, pågående insatser föreslås förstärkas.

Utöver en outtalad förväntan att om årligen avsatt finansiering finns det i förslaget ingen angiven ram för den totala årliga budgeten och inte heller en uttalad förväntan på längden av insatserna. Utvärdering av insatserna föreslås ske med hjälp av uppföljning av indikatorer år 2030 och 2035.

I remissen ställs ett antal frågor som remissinstansen förväntas ta ställning till.

Förslag till yttrande

Kulturförvaltningen ställer sig positiv till insatsen och betonar vikten av att arbeta med målgruppen och deras förutsättningar för en god hälsa, meningsfull fritid samt stärkta möjligheter till fortsatt skolgång och i förlängningen ett gott liv.

Då förslaget innehåller ett delförslag om förstärkning för uppstartsåret 2025 önskar kulturförvaltningen framföra följande exempel på aktiviteter som kan förstärkas och skalas upp under innevarande år.

Utifrån de geografiska delområden som föreslås i remissen kan de kraftsamlande insatserna under 2025 användas för att stärka kulturförvaltningens befintliga verksamheter som allaktivitetshusen samt starta nya allaktivitetshus i fler områden. Detta kan ske med kort framförhållning och fler allaktivitetshus skulle kunna påbörja etablering i samarbete mellan kulturförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Uppstart av fler allaktivitetshus förutsätter dock en långsiktig finansiering av verksamheten, vilket saknas i det nuvarande förslaget.

Kulturförvaltningen ser även möjligheter i Kulturskolans påbörjade samarbete med allaktivitetshusen under vårterminen 2025. Verksamheten har planer på att starta upp lokala Kulturskolecentrum (hubbar) i områden med lågt deltagande för att ge fler barn och unga tillgång till en aktiv och meningsfull fritid. En sådan satsning är under uppstart i Holma i samarbete med MKB och föreningslivet och kan med fördel förstärkas med de medel som finns för 2025.

Remissens fyra frågor besvaras mer ingående nedan:

Hur kan/bör nämnderna involveras i arbetet? (i förslaget ingår representanter från förvaltningarna i styrgrupp och arbetsgrupp)

Det är positivt att stadskontoret har tagit fram förslag på arbetsprocess, och organisation men kulturförvaltningen efterfrågar tidigare involvering redan i utformandet av förslag. Kulturförvaltningen önskar inför fortsättningen ett större fokus på konkreta insatser och samordning.

Kulturförvaltningen anser även att det vore önskvärt att förslag till struktur och organisation för Kraftsamlande insatser tar hänsyn till befintliga stads- och

sektorsövergripande satsningar på främjande och förebyggande insatser, *Universell prevention* och *Lokal utveckling* som rullas ut i stadens samtliga 14 geografiska områden under hösten 2025. Det för att undgå dubbelarbete och/eller risken för att dessa två satsningar arbetar i parallella fast separata spår med delvis samma målgrupp.

Finns det någon befintlig styrgrupp som anses lämplig för det här arbetet?

Den befintliga styrgruppen för redan existerande samarbetsytan SBUM, samverkan för barn och unga Malmö anser kulturförvaltningen vore en rimlig styrgrupp för Kraftsamlande insatser. SBUM kommer inom närmaste tiden få utökat uppdrag att samordna uppdraget universell prevention, och även den delen av Lokal utveckling som rör barn och unga. SBUM är en samverkansgrupp vars syfte är att identifiera och undanröja organisatoriska mellanrum mellan stadens verksamheter och myndigheter utifrån målgruppens behov. I gruppen ingår representanter från förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, fritidsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, kulturförvaltningen, stadskontoret, polisen och Region Skånes Första linjen. Det är enbart fastighets- och gatukontoret som här föreslås utgöra en av de ansvariga nämnderna som i dagsläget inte ingår i SBUM.

Vad vore rimliga fördelningskriterier för ekonomiska medel mellan förvaltningar kopplat till föreslagna insatser?

Stadskontoret föreslår följande kriterier för beslut kring fördelning av ekonomiska medel kring kraftsamlande insatser:

- både direkta och indirekta insatser kan inkluderas, så länge det finns en tydlig effektlogik kopplad till det övergripande målet att fler unga ska arbeta eller studera efter grundskolan
- flera aktörer involverade
- minst en miljon kr
- fokus på förebyggande insatser

Utöver det anges i förslaget hur de föreslagna insatser ska tas fram och vilken form förslagen bör innehålla för att beaktas. Kulturförvaltningen vill uppmärksamma stadskontoret på att även formkrav är kriterier och bör inte behandlas separat från de övriga.

Vidare efterlyser kulturförvaltningen ett förtydligande kring vad som åsyftas med indirekta och direkta insatser.

Kulturförvaltningen föreslår även att kriterierna för fördelning av medel utformas på ett sådant sätt att det medför ett enkelt ansökningsförfarande. Ett alltför omfattande eller

komplext förfarande riskerar både att försenana och lämna otillräckligt med utrymme för själva genomförandet. Kulturförvaltningen anser vidare att kraven bör vara kopplade till målsättningen. Samverkan mellan aktörer är i grunden ett positivt kriterium men krav på samverkansparter kan även upplevas som ett hinder och därmed försvåra eller fördröja genomförandet av insatserna.

Vidare ser förvaltningen ett behov av tätare och uppföljningar under processens gång. Detta kan med fördel ske i ordinarie uppföljningsprocesser. Uppföljningar möjliggör fortlöpande justeringar samt främjar en mer effektiv användning av tilldelade resurser.

Finns det insatser som redan är i gång som behöver förstärkas inom ramen för kraftsamlande insatser?

Utifrån de områden som föreslås i remissen skulle de kraftsamlande insatserna kunna användas för att stärka de befintliga allaktivitetshusen samt starta nya allaktivitetshus i fler områden. Detta kan ske med kort framförhållning och fler allaktivitetshus skulle kunna startas upp i samarbete mellan kulturförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. En nyetablering av fler verksamheter förutsätter en permanent utökning av förvaltningens budgetram, vilket saknas i förslaget.

Malmö stad har genomfört fleråriga satsningar på lovaktiviteter, med särskilt fokus på sommarlovet. Kulturnämnden, fritidsnämnden och tekniska nämnden har under många år fått tillfälliga statsbidrag och/eller riktade medel från kommunstyrelsen för att öka utbudet av lovaktiviteter i hela staden, med särskilt fokus på områden med socioekonomiska utmaningar. I dessa satsningar har samverkan också skett med grundskoleförvaltningens fritidshemsverksamhet samt funktionsstödsförvaltningen. En fortsatt långsiktig satsning inom ramen för kraftsamlande insatser skulle ge kontinuitet och en viktig förstärkning i kulturförvaltningens uppdrag kring barns och ungas fritid.

Kulturförvaltningen ser även möjlighet vid uppstart och implementering av satsningen *Trygga barnet* i kulturförvaltningens verksamhet i ett samarbete med fritidsförvaltningen. *Trygga barnet* är en modell, initierad av SBUM, som syftar till att skapa trygga och gynnsamma uppväxtvillkor för barn och unga genom tidig upptäckt av riskbeteenden. Genom samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård kan barn och deras familjer få det stöd de behöver. Modellen implementeras nu successivt i Malmös förskolor och grundskolor. *Trygga barnet* ska stärka personalens kunskap och kompetens i att upptäcka barn som kan ha behov av extra stöd och erbjuda det i ett tidigt skede. Kultur- och fritidsnämndernas verksamheter ingår ännu inte aktivt i samarbetet kring *Trygga barnet* men står näst på tur. Dock behöver modellen anpassas för att fungera i verksamheter som möter barn och unga på deras fritid. Med medel från

Kraftsamlande insatser skulle uppstart, implementering och samordning av Trygga barnet i kunna ske samlat i kulturnämndens och fritidsnämndens verksamheter och därmed även stärka samarbetet mellan nämnderna.

Övriga synpunkter

Kulturförvaltningen ställer sig i grunden positivt till remissen och den förslagna satsningen där målsättningen är att genom förebyggande insatser öka ungas möjligheter till arbete eller studier efter årskurs 9. Att förslaget betonar vikten av samarbete tvärs över förvaltningar även med andra aktörer anses också vara positivt då det kan leda till synergieffekter för målgruppen. Att särskilda medel avsätts till satsningen kan även leda till en förstärkning av verksamheter som riktar sig till målgruppen 0–16 år.

Effekterna av kulturaktiviteter är ofta svåra att mäta kvantitativt både på kort och lång sikt. Därför är det, utifrån kulturförvaltningens uppdrag, viktigt att även dessa insatser beaktas vid val av kraftsamlande åtgärder. Vidare efterlyser kulturförvaltningen en tydligare definition av begreppet ”tydlig effektlogik”. Det kan vara svårt att påvisa sambandet mellan insatser som görs 2025 - 2026 och de förväntade effekterna vid uppföljning 2030 och 2035

Kulturförvaltningen anser att det krävs mer långsiktiga och strategiska åtgärder, för att uppnå varaktig förändring men att dessa, som föreslås, baseras på en för varje område lokalt förankrad behovsanalys.

Med tanke på att den parallella satsningen Lokal utveckling ska börja rullas ut i Malmös samtliga geografiska områden under 2025, vore det önskvärt att styrning och genomförande av dessa två satsningar sker i nära samverkan för att undvika parallella spår och dubbelarbete.

Ansvariga

Annika Cedhagen, kulturdirektör